

iaeden

SALVEM L'EMPORDÀ

**institució altempordanesa
per a la defensa i estudi de
la natura**

**BUTLLETÍ NÚM. 181
HIVERN DE 2023-2024**

el món al revés

**Si soterrar les vies és
la solució més barata,
per què l'ajuntament
de Figueres no ho vol?**

Butlletí núm. 181
Hivern 2023-2024

**Editat per la Institució
Altempordanesa per a la
Defensa i Estudi de la Natura
(IAEDEN), entitat independent
sense afany de lucre declarada
d'Utilitat Pública i membre
de la Federació Ecologistes
de Catalunya.**

Apartat correus 245 Figueres
Tel.: 972 670 531
e-mail: iaeden@iaeden.cat
web: www.iaeden.cat

Junta directiva de la IAEDEN 2023
President: *Llorenç Pascua*
Vicepresidenta: *Bàrbara Schmitt*
Secretari general: *Lluís Serrano*
Tresorera: *Consol Rovira*
Vocals: *Anna Albó, Marta Ball-Iloera,
Ignasi Batet, Carme Bosch,
Frederic Fortunet, David Ibáñez,
Leonel Manso, Marta Ortega,
Damià Pastor, Ernest Pous,
Anna Maria Pujol, Esteve Robleda,
Miquel Sanchez, Ariana Seglar,
Xavier Vizcaíno, Mikel Zabala.*

Han col·laborat en aquest número:
*Ignasi Batet, Ramon Caralt,
Pau Federico, Sílvia Guitard,
Arnau Lagresa, Mireia Mena,
Berto Minobis, Mireia Monegal,
Llorenç Pascua, Judit Perxés,
Miquel Sanchez, Bàrbara Schmitt,
Joan Ventura, Xavier Vizcaíno.*

Composició de textos:
Digital Press & Print, Figueres

Imprès a:
Gràfiques Canigó

 Imprès en paper ecològic

IAEDEN no comparteix
necessàriament les opinions
expressades en les col·laboracions
signades pels seus autors.

© 2023, IAEDEN

S U M A R I

Portada	
Composició de Miquel Sánchez	
Sumari	2
Editorial	3
Calendari d'activitats	5
Noticiari	7
Custòdia Agrària	10
Salvem l'Empordà.....	12
Reflexions d'en Ramon: Mitigació i adaptació.....	17
Butlleta d'inscripció	19

Les aportacions econòmiques a favor de la
IAEDEN-Salvem l'Empordà es poden fer a
TRIODOS, compte núm.

ES12 1491 0001 2130 0007 9133.

Els donatius i la quota de soci/sòcia es poden
desgravar de l'IRPF. Només ens heu de fer saber
el vostre DNI, i us enviem un certificat.

amb el suport de:

Ajuntament de Figueres
www.figueres.cat

Compartint camí

El 29 de setembre de 2023 va tenir lloc l'acte d'inauguració de "L'ATENEU, l'Empordà obert", situat al carrer de St. Josep Sol d'Isern, 3, de Figueres.

Les tres entitats que el gestionem –Òmnium, el Centre Excursionista Empordanès i la IAEDEN-Salvem l'Empordà– hi hem posat tots els nostres anhels però, a partir d'ara, caldrà posar-hi, també, molta feina i dedicació si volem que esdevingui l'espai de referència que somiem.

L'acte inaugural es va obrir amb uns breus parlaments per part de membres de les tres entitats. A continuació, transcrivim el que vam oferir per part nostra.

Aquí el tenim: l'Ateneu, l'Empordà obert. Sí, de bat a bat.

Un somni fet realitat gràcies a l'esforç de moltes persones, algunes de les quals esteu avui aquí.

Pot ser engrescador, a partir d'ara, intentar preveure quin futur tindrà aquest espai. Segur que tots, mentalment, ens l'estem imaginant a la nostra manera.

És bo que continuem somiant. "Una tribu que no somia és una tribu morta", diu un proverbi africà.

Voldria dir per començar allò que, des del punt de vista de la IAEDEN-Salvem l'Empordà, no ha de ser aquest espai.

L'Ateneu no pot ser un lloc on instal·lar-s'hi, panxacontents i envanits d'haver-hi arribat. No. Aquí ha de començar tot. No és (no ha de ser) una finalitat sinó un mitjà.

Això ha de ser... com una estació de tren (a Figueres i al centre, és clar que sí!), des d'on emprendre trajectes de llarga distància.

Ha de ser, també, com un campament base, des d'on preparar la cordada amb els companys i les companyes d'escalada.

Voldria que fos, també, com un port d'on salpen les naus que ens porten més enllà de l'horitzó, camí d'aquella utopia inabastable que ens anima, constantment, a avançar sense por.

Però abans de començar a viatjar, cal preveure l'equipatge. Aquest ha de ser lleuger, però ha de contenir tot allò imprescindible.

En cas de dubte, només cal que prenguem de mostra aquelles persones que cadascú pot tenir com a referent i veurem que, en el seu equipatge vital, hi ha moltes coincidències.

Segur que trobarem, essencialment, tres elements que han acompanyat sempre els seus passos: senzillesa, servei i compromís.

Senzillesa: El menys és més, sempre.

Servei: Només treballant per la felicitat dels altres podem aconseguir la pròpia.

Compromís: Tenim una terra i una cultura. Nosaltres mateixos som aquesta terra, i som aquesta cultura.

Les hem heretades dels nostres avantpassats que, per defensar-les, hi han deixat el seu esforç i sovint també el seu patiment.

Nosaltres hem de donar en herència als nostres descendents el patrimoni que hem rebut i, si pot ser, millorat. És el nostre deure i és un deure sagrat i, per tant, no es pot fer de forma barroera.

Ara no cal que m'estengui a explicar que, tal com està el món, això pot resultar difícil. En tot cas creiem que el repte justifica sobradament els afanys i la dedicació de tota una vida.

Ja per acabar.

Hem de tenir present que, decantar-nos per fer tot això que acabo de dir, ens converteix en candidats a la marginació per part del món de "triomfadors" que ens envolta.

Però ens és igual, perquè aquest món no ens agrada i, en això, ens sentim acompanyats per molts de vosaltres.

Per tant l'hem de canviar urgentment. És una utopia? Sí. Però les utopies ens conviden a avançar.

Aquí tenim una estació, un campament base, un port... d'on iniciar el viatge tots plegats.

Les tres entitats que gestionarem aquest espai no pretenem ser res més que uns companys de camí, conscients que per avançar cal que siguem molts. Comptem amb vosaltres. Tots.

Gràcies per ser-hi avui i, probablement, sempre.

Llarga vida a l'Ateneu i a tots plegats.

foto: Xavier Vizcaíno

CALENDARI D'ACTIVITATS

Divendres 12 de gener. Cens d'ajocadors d'ocells aquàtics de la comarca

Durant el gener, a tot Catalunya es realitza el cens d'ocells aquàtics hivernants. Algunes de les espècies d'ocells que s'han de censar s'ajunten al vespre per crear ajocadors i passar la nit agrupats. L'objectiu d'aquest cens és fer el recompte d'aquests ajocadors de corbs marins, esplugabous, arpelles... que hi ha a la comarca. Cal tenir un mínim de coneixement en identificació d'ocells per participar-hi. **Hora i lloc de trobada:** a 3/4 de 4 de la tarda (15.45 h) al Cortalet del PNAE. **Aportació i inscripcions:** l'activitat és gratuïta, però cal inscriure's prèviament a apnae@apnae.org o al telèfon 972 454 672 abans del dia 11 de gener per tal de planificar el cens.

Organitza: APNAE, PNAE, Grup Natura de la IAEDEN-Salvem l'Empordà

Dissabte 13 de gener. XIV cens de duc al Parc Natural de Cap de Creus

El Parc Natural del Cap de Creus amb la col·laboració del grup natura de la IAEDEN i APNAE organitza aquest cens per tal de detectar les diferents parelles de duc que crien a la zona del parc. **Hora i lloc de trobada:** a 2/4 de 4 de la tarda (15.30 h) a l'aparcament del CAT de Vilajuïga. Es preveu finalitzar cap a les 7 de la tarda, aprox. **Aportació i inscripcions:** l'activitat és gratuïta, però cal inscriure's prèviament a pncapcreus@gen-cat.cat o 972 193 191.

Organitza: Parc Natural del Cap de Creus, PNIN Albera **Col·labora:** Grup Natura de la IAEDEN-Salvem l'Empordà, APNAE

Diumenge 28 de gener. Sortida ornitològica a Olot

Farem la tradicional sortida hivernal a la Garrotxa per identificar i conèixer ocells de bosc amb l'ornitòleg Joan Ventura. **Hora i lloc de trobada:** a les 9 del matí a l'aparcament del Parc Nou d'Olot. **Cal portar:** calçat còmode, esmorzar i binocles. **Aportació i inscripcions:** gratuït per als socis de la IAEDEN i menors d'edat, i aportació de 5 € per als no socis. Cal inscriure's prèviament a iaeden@iaeden.cat o al telèfon 972 670 531, places limitades.

Organitza: Grup Natura de la IAEDEN-Salvem l'Empordà

Diumenge 4 de febrer. La Muga pas a pas. 5a etapa

Sortida per descobrir els valors naturals i culturals que amaga la Muga, des del seu naixement fins a la seva desembocadura. En aquesta cinquena etapa, anirem des de la presa de Darnius Boadella fins a Pont de Molins, acompanyats per l'Ignasi Batet. Cal venir preparats per caminar amb el material adequat i ser previsors amb el temps que pugui fer. **Hora i lloc de trobada:** a concretar. Sortida de tot el dia. **Cal dur:** bon calçat, esmorzar, dinar, aigua i prismàtics (opcional). Bastons per qui li faci falta. **Aportació i inscripcions:** gratuït per als socis de la IAEDEN i menors d'edat, i aportació de 5 € per als no socis. Cal inscriure's prèviament a iaeden@iaeden.cat o al telèfon 972 670 531, places limitades.

Organitza: Grup Natura de la IAEDEN-Salvem l'Empordà

Divendres 9 de febrer. Cens d'ajocadors d'ocells aquàtics al PNAE

En aquesta activitat, el cens d'ocells aquàtics hivernants es farà a la zona del Parc Natural dels Aiguamolls de l'Empordà. Cal tenir un mínim de coneixement en identificació d'ocells per participar-hi. **Hora i lloc de trobada:** a 3/4 de 4 de la tarda (15.45 h) al Cortalet del PNAE. **Aportació i inscripcions:** l'activitat és gratuïta, però cal inscriure's prèviament a apnae@apnae.org o al telèfon 972 454 672 abans del dia 8 de febrer per tal de planificar el cens.

Organitza: PNAE, APNAE, Grup Natura de la IAEDEN-Salvem l'Empordà

Divendres 16 de febrer. Exemple de ciutat verda, Freiburg (Alemanya)

Durant aquesta conferència, i posterior col·loqui, l'enginyer industrial Ramon Caralt exposarà les estratègies que aplica Freiburg (Alemanya) en temes de mobilitat i energia. En Ramon no només ha estudiat des de la distància aquesta ciutat, sinó que una visita en detall a la ciutat li ha permès aprofundir en el seu model d'èxit. **Hora i lloc de trobada:** a les 7 de la tarda a l'Ateneu. **Aportació i inscripcions:** activitat gratuïta i no cal inscripció prèvia.

Organitza: IAEDEN-Salvem l'Empordà, Defensem el Tren de l'Empordà

Dissabte 24 de febrer. Assemblea i vermut anual de l'entitat

Aquest any volem repetir el format d'assemblea general que vam fer en els dos anys abans de la pandèmia de la covid, ja que van ser tot un èxit d'assistència i participació. Per aquest motiu, a les 11 del matí, a la sala de L'AteneuEmpordàObert, farem una assemblea per valorar el que s'ha realitzat durant l'any 2023 i, posteriorment, junts decidirem els temes prioritaris a tractar el 2024. A la una del migdia acabarem amb un pica-pica i vermut.

Organitza: IAEDEN-Salvem l'Empordà en el marc de la seva assemblea anual de socis.

Dissabte 16 de març. 1a Marató de Biodiversitat als Estanyols del Mas Margall

Durant tot un matí, es farà recerca col·lectiva de la biodiversitat de la zona dels Estanyols del Mas Margall. Les dades recollides es pujaran a l'aplicació iNaturalist.

Hi haurà sortejos de petits obsequis, per als participants més actius. Activitat oberta a tots els públics. **Hora i lloc de trobada:** a les 9 del matí a l'aparcament dels Estanyols del Mas Margall (Avinyonet Puigventós). Finalització a la 1 del migdia. **Aportació, inscripcions i material:** l'activitat és gratuïta, no cal inscripció prèvia, però és necessari portar càmera de fotos o telèfon mòbil amb l'aplicació i-Naturalist instal·lada.

Organitza: Empordà-Inat IAEDEN.

Febrer. Anellament d'ocells als Estanyols del Mas Margall

En una data encara per concretar del mes de febrer, es farà una jornada d'anellament científic als Estanyols del Mas Margall. Seguiu les nostres xarxes socials per saber quan es realitzarà.

Organitza: Grup Natura de la IAEDEN-Salvem l'Empordà **Col·labora:** l'Ajuntament d'Avinyonet de Puigventós.

Atractius gastronòmics

El primer acte realitzat a L'ATENEU, després de la seva inauguració el 29 de setembre, va ser el 14 d'octubre passat, consistent en un taller per a l'elaboració d'un menú a partir de plantes invasores, amb la Cristina Viñas. La Cristina –fitoterapeuta de l'associació El Cau de les Marietes– és ja una clàssica en la nostra programació d'activitats. Sap transmetre amb entusiasme els seus coneixements sobre les virtuts curatives de les plantes, i també les seves possibilitats gastronòmiques. Un cop més es van complir les expectatives d'èxit de l'acte, amb el resultat d'un taller molt interessant i amb l'atractiu final de poder tastar uns plats, elaborats allà mateix, que van sorprendre gratament els nombrosos participants.

foto: L.I. P.

Bioblitz vall de Montjoi

El 14 d'octubre passat, el grup de ciència ciutadana EmpordaiNat de la IAEDEN va tornar a organitzar un Bioblitz al Cap de Creus, concretament a la vall de Montjoi. Enguany l'activitat coincidia amb el 25è aniversari del Parc Natural i, com l'any anterior, també amb el CCAW (Cap de Creus Autumn Weekend), un cap de setmana intensiu d'anellament científic d'ocells al parc. Un Bioblitz és una activitat de ciència ciutadana que té l'objectiu principal de fer un recompte d'espècies i obtenir una fotografia de la biodiversitat present en

una determinada regió. En aquesta ocasió, es van reunir una cinquantena de persones que, acompanyades d'experts en diferents àmbits de biodiversitat, van identificar unes 350 espècies al llarg de la jornada. El públic, familiar i divers, va poder gaudir d'una experiència d'educació ambiental en un entorn

privilegiat tot aportant dades científiques que contribueixen a ampliar el coneixement de la biodiversitat del parc. L'activitat d'aquest any ha permès descobrir dues noves espècies mai citades en aquest espai natural. Es tracta del líquen *Ramalina pusilla* i la *Cyrba algerina*, un tipus d'aranya.

Podeu consultar totes les observacions fetes al Bioblitz en aquest enllaç: <https://www.inaturalist.org/projects/bioblitz-cap-de-creus-2023>

Bagatge per a boletaires

Després d'uns anys en què la clàssica sortida guiada per conèixer els bolets s'ha hagut d'anar anul·lant per manca de pluja, i com que enguany el panorama ja es preveia igual, el 10 de novembre passat es va programar una conferència taller sobre el mateix tema. Va anar a càrrec del micòleg Daniel Siscart, prou conegut de tots nosaltres per la seva fidelitat de molts anys en venir-nos a guiar i il·lustrar en el món dels bolets.

El fet de passar d'una sortida de camp a una xerrada taller ha suposat un canvi d'orientació de l'acte que ha estat molt ben acceptat pels assistents, ja que es va poder incidir més en aspectes concrets, molt útils en les sortides individuals que pot fer cadascú pel seu compte.

Aprentatge i servei

La IAEDEN-Salvem l'Empordà ha començat un projecte d'aprenentatge i servei amb cinc instituts de Figueres i Vilafant subvencionat pel Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural de la Generalitat de Catalunya.

El projecte, anomenat "Ciència ciutadana i activisme ambiental", pretén donar eines als estudiants perquè coneguin dos vessants importants de l'ecologisme: el voluntariat i l'activisme. Per una banda, es fomenta l'aprenentatge d'eines de ciència ciutadana com a mètode per contribuir al coneixement de la biodiversitat de la comarca i ajudar a catalogar-la. També es promou la creació de grups ecologistes escolars que identifiquin problemàtiques ambientals, les comuniquin a les autoritats competents i dissenyin campanyes adients. Amb aquest projecte, es vol incentivar entre l'alumnat actituds i valors favorables a la protecció de la biodiversitat i les condicions que garanteixin l'habitabilitat al nostre planeta. D'aquesta manera, aprendran estratègies bàsiques d'organització i activisme per mirar de transformar la realitat social, així com les tècniques bàsiques per executar la plataforma de ciència ciutadana "iNaturalist" de detecció i classificació d'espècies.

Instituts que participen en el projecte: INS Ramon Muntaner, INS Olivar Gran, INS Cendrassos, INS Vilafant, Col·legi La Salle.

foto: Xavier Vircaimo

CUSTÒDIA AGRÀRIA

Prats i estanys secs a l'Albera

El 2023 haurà estat la primera vegada que, des que la IAEDEN va engegar el projecte de recuperació i manteniment dels prats de dall de l'Albera, no s'ha pogut embalar el fenc perquè l'herba no havia crescut prou per ser dallada. A més, hem vist els estanys especialment secs. Una situació extraordinària que desitgem que hagi estat només puntual, però que, en l'escenari de canvi climàtic, sospitem que podria repetir-se més sovint del que voldríem. Així doncs, enguany ens hem limitat a desbrossar aquelles parcel·les que patien de rebrots d'espècies no desitjades, i esperem que aquesta acció ajudi a una millor qualitat de la seva composició florística per als pròxims anys. Recordem que el banc de llavors del sòl, és a dir, la grana de les espècies que han crescut en aquests llocs i que resta enterrada, pot romandre-hi latent fins que tornin les condicions adequades. Tot arribarà.

Al mes de maig, tot i la sequera, vam organitzar la Trobada anual de prats de dall. Va tenir lloc a Cantallops i va incloure tres activitats: una ruta naturalista amb el botànic Joan Font, una mostra de dall manual i trobada d'antics dalladors al prat de Font Esteve, i la reunió amb els propietaris dels prats de dall per posar-los al dia de la situació i els canvis que tenim al davant. Totes aquestes actuacions d'enguany han estat finançades per la Diputació de Girona. En teniu una crònica amb moltes imatges al blog de Custòdia Agrària (<https://iaeden.cat/custodia>).

El grup de treball de custòdia agrària ens acomiadem!

Allà l'any 2010, un grup de voluntaris de la IAEDEN vam començar a trobar-nos, a visitar experiències d'altres llocs, a reunir-nos amb pagesos de la comarca i a reflexionar sobre la custòdia agrària. Si la IAEDEN volia defensar el territori, calia teixir aliances amb els sector agroramader responsable de l'Empordà. L'any 2011, i gràcies a l'impuls del GOB Menorca, vam poder consolidar un projecte de custòdia agrària a l'entitat i amb diferents ajuts de la Diputació de Girona, Generalitat de Catalunya, Fundació Andrena entre altres

hem pogut anar expandint-nos i especialitzant-nos com és el cas dels estanys temporals i prats de dall de l'Albera. Els acords de custòdia han estat l'eina que hem utilitzat, un acord signat entre la IAEDEN i els propietaris privats que ens ha enriquit a totes les parts i ens ha permès fer molt bona feina.

L'equip de treball, que estem molt orgullosos de les iniciatives desenvolupades durant aquests tretze anys, estem esgotats, i les situacions personals de cadascun han fet que no puguem dedicar el temps que requereix un projecte que s'ha anat fent gran. Per això, durant aquest any, hem iniciat el tancament dels acords de custòdia amb les propietats agroramaderes responsables, en les quals sabem del cert que la nostra col·laboració ha deixat empremta. I també s'ha arribat a un acord amb l'entitat Paisatges Vius que continuarà amb el seguiment i la gestió dels prats de dall de l'Albera. Paisatges Vius és una altra entitat, solvent i amb expertesa en l'àmbit naturalista i experiència amb la gestió de prats de dall, amb els quals, després de mesos de converses, intercanvis d'informació i aclariments, les dues entitats hem signat un acord de col·laboració. D'aquesta manera, la IAEDEN agafa un paper secundari en aquest projecte, però no se'n desvincula. La IAEDEN ha contribuït a recuperar, mantenir i donar valor social a aquests hàbitats singulars del peudemont de l'Albera. I les pràctiques agràries que en garanteixen l'existència se seguiran mantenint per tal que la feina no hagi estat en va.

En tot cas, la IAEDEN continua creient en la custòdia com una forma de contribuir a la conservació del territori i és clar que, si algun dia es torna a donar la conjunció d'un grup de gent voluntària i motivada, es pot reiniciar o construir de nou un projecte igual o fins i tot més engrescador.

Ernest Pous, Tavi Llorente, Montse Pascual, Jordi Salip, Ariana Seglar, Marta Ball-llosera, Mireia Mena i Marcel Gutinell.

SALVEM L'EMPORDÀ

Eòlica

L'amença dels macroparcs eòlics continua planant sobre la nostra comarca. El parc eòlic Galatea va rebre l'aprovació definitiva i les nostres al·legacions van ser totalment desestimades. Tot i això no ens rendirem, i de moment ja tenim presentat el Recurs d'Alçada que esgotarà la via administrativa. El pas següent serà anar a judici. Aquest parc està projectat sobre una de les rutes migratòries més importants d'Europa i pretén sacrificar la biodiversitat de l'Albera. És per això que durant el Festival Acústica (1 de setembre de 2023), a la ciutat de Figueres, vam sortir a l'escenari per fer una crida a defensar el territori davant dels interessos econòmics d'uns pocs. Creiem que la transició energètica ha de ser justa socialment i ambientalment, sense obeir a interessos privats i causant el mínim impacte sobre el medi.

Però també tenim bones notícies. A finals del mes d'octubre, vàrem saber que l'empresa Desarrollos Renovables RPG 7 SLU ha desistit de seguir amb el parc eòlic Neulós, al municipi de Cantallops. No obstant això, al costat d'aquest, encara en queden dos més que estan en tramitació.

foto: Tramuntana TV

Avui, més que mai, veiem com el sector de l'èolica està en una profunda crisi. Els errors tècnics en la fabricació dels molins han fet perdre part dels beneficis que les empreses especuladores tenien programats, necessitant així que fons estatals hagin hagut d'anar destinats a salvar aquestes empreses i els seus comptes. A tall d'exemple, el govern espanyol està negociant el rescat de Gamesa, que els demana 3.000 milions d'euros. Així, les empreses d'energies renovables no veuen clares les inversions, la bombolla especulativa s'està començant a desinflar, i la transició energètica sembla que està en risc, si no ha de repercutir en beneficis a unes poques empreses.

I enmig de tot això tenim una zona natural, l'Albera, que es veu amenaçada per tot un seguit de parcs èolics, on mai s'han buscat alternatives per causar el mínim impacte ni s'han estudiat les zones ja degradades per establir-hi fonts d'energia renovables, com, per exemple, l'aprofitament dels teulats dels polígons de la Jonquera. És per això que tots els municipis (menys Portbou), ja tenen aprovat en ple municipal la moció per fer de l'Albera un parc natural, que per fi posaria solució al problema i protegiria, d'una vegada per totes, aquest espai a cavall de l'Empordà i el Rosselló.

Variant de Vilafant

El 29 de setembre passat, el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya va anul·lar el projecte de la nova carretera de Borrassà a Vilafant presentat per la Diputació en considerar que aquesta construcció preveia un nou traçat i, per tant, s'havia de considerar una variant. La Diputació, que ja va comunicar que no apel·laria aquesta resolució però que tornaria a presentar el projecte a causa de la seva necessitat, intentava tramitar un projecte d'una nova variant amb un pont de 100 metres d'alçada per sobre el riu Manol com un condicionament de la carretera actual, i una vegada més han hagut de ser els veïns del municipi que, amb els seus diners, han hagut de parar els peus a l'administració que negligia en el procediment.

A part d'una qüestió d'omissió de la normativa per part de la mateixa administració, creiem que el projecte plantejat està emmarcat en una lògica del segle passat. Des de l'entitat, i juntament amb la plataforma No a la Variant de Vilafant i Amics del Manol i Palol Sabaldòria, considerem que la zona afectada és una àrea que actua de connector natural mitjançant el riu Manol, que comunica dos espais naturals tan importants com la Garriga d'Empordà amb la plana empordanesa. A més a més, aquest curs fluvial està envoltat de camps de conreu, elements vertebradors del paisatge i importants per a la preservació del sector agrícola.

*Trobada del diumenge
1 d'octubre a l'alzina de
Can Massanet (Vilafant).*

Però el que considerem encara més important és que, des de l'administració, se segueix un model obsolet, donant encara més espai al cotxe i trinxant el territori. En el marc de la crisi climàtica en el qual ens trobem, ens sembla que és un gran error no avançar cap a un canvi de la mobilitat i cap a un escenari cada cop més proper al de zero emissions. I encara més a Vilafant, un poble que ha quedat envoltat d'infraestructures i on aquesta carretera no és gens necessària. Allà, on hi ha l'únic pulmó verd que li queda al poble, el volen destruir per posar-hi una variant.

Accions en defensa del transport públic

El 28 d'octubre, el Comissionat per la Transformació Ferroviària va celebrar la primera reunió a l'Ajuntament de Figueres. Recordem que aquest Comissionat pretén ser un assessor en matèria d'infraestructures viàries i ferroviàries de la ciutat de Figueres, estudiant i fent el seguiment d'aquests nous reptes que diuen que vindran. Així, aquest octubre passat es van reunir per parlar d'aquests nous reptes, i des de la Plataforma Defensem el Tren de l'Empordà ens vam manifestar a la plaça de l'Ajuntament per dir-los que volem l'estació al centre.

Des del Consistori, se'ns vol fer creure que tot està dat i beneït, que no hi ha res a fer, i de moment l'única cosa que tenen és una partida pressupostària de 250.000 euros, quantitat ínfima per a la redacció d'un projecte de tal envergadura. Des del Comissionat, ara diuen que es licitarà la redacció del projecte a principis de l'any vinent –quan el Ministerio ja l'havia promès pel juliol passat– i que cal pensar en

com s'estructura la ciutat a partir de la nova estació, perquè el canvi és un fet irremeiable. Mentre això passa, el Ministerio, que té les competències de la línia ferroviària, està canviant les catenària en la línia de Portbou, concretament entre Vilamalla i Vilabertran, tram que hauria de desaparèixer.

Des de la IAEDEN, l'únic fet que hi veiem és que les vies són al centre i que hi continuaran molt de temps més. I que aquesta és l'opció més racional i adaptada als temps que venen. Per sostenibilitat i pel dret a la mobilitat, l'estació al centre és la que més bé s'adapta al context d'emergència climàtica. I per la ciutat de Figueres, creiem que el trasllat de l'estació posaria en risc la seva capitalitat per la pèrdua de molts viatgers.

foto: Tramuntana TV

Concentració de Defensem el Tren de l'Empordà a les portes de l'Ajuntament de Figueres durant la reunió del Comissionat per la transformació ferroviària.

No veiem per què s'ha de confiar que l'Estat espanyol farà una inversió multimilionària per fer aquest projecte faraònic a la ciutat de Figueres, que obligarà també a crear noves carreteres que enllacin la nova estació amb els diversos punts de la comarca. Cal no oblidar que estem en un context de trasllat de les competències ferroviàries de l'Estat a la Generalitat, cosa que encara ho fa més difícil.

Amb aquests arguments, ens vam reunir el 9 de novembre amb l'alcalde de Figueres per exposar-li la nostra postura al respecte, però, en aquest aspecte, no hi va haver punts d'entesa. Nosaltres continuarem defensant el tren de l'Empordà. Nosaltres seguirem defensant una estació al centre amb les vies soterrades.

PREGUNTES SENSE RESPOSTA

Per què volen obligar els usuaris del tren convencional i dels autobusos a desplaçar-se fins a Vilafant?

Per què volen allunyar aquestes estacions de la immensa majoria de la població de la comarca, que viu a llevant i no a ponent de la ciutat?

Per què, quan ja són evidents els efectes del canvi climàtic, trien l'opció que provocarà més emissions pels desplaçaments fins a Vilafant?

La construcció de la variant ferroviària del nord i de les carreteres i els vials lligats al trasllat tindria un fort impacte. No hem trinxat prou el nostre territori? Encara no hem perdut prou terres agrícoles?

Per què la Generalitat hauria d'invertir tants milions dels nostres diners en obres destinades exclusivament a donar accés a una nova estació situada en un cul-de-sac?

Per què ens volen fer creure que tot està dat i beneït quan de Madrid no tenen res més que promeses?

Per què insisteixen en una estratègia que ha fracassat durant quinze anys? O potser és que estaven equivocats la dotzena d'ajuntaments catalans que, en aquests mateixos anys, han aconseguit soterrar les vies al centre de les seves ciutats?

Per què trien l'opció més cara i complicada, quan tenen tres estudis que demostren que el soterrament en una trinxera és una solució més senzilla, molt més barata i que no té impacte sobre el territori?

Per què es volen gastar tants milions en unes obres tan faraòniques com innecessàries?

Per què no han volgut comptar mai amb la resta de la comarca?

Per què no han volgut convocar mai la consulta que els van demanar tants milers de votants de la ciutat?

REFLEXIONS D'EN RAMON

Mitigació i adaptació

Una vegada més, aquesta reflexió serà sobre la crisi climàtica, però aprofundint en el significat dels aparentment innocents conceptes de mitigació i adaptació que apareixen a les propostes climàtiques. Recordem que el Grup Intergovernamental d'Experts sobre el Canvi Climàtic (IPCC), el 2018, afirmava que un escalfament global d'1,5 °C respecte als nivells preindustrials agreujarà els riscos del canvi climàtic, si no es prenen mesures urgents. Les mesures adoptades han estat insuficients arribant-se a un perillós escalfament atmosfèric global d'1,1 °C amb greus conseqüències a totes les regions del món.

Com cal actuar davant d'aquests fenòmens climàtics? Es proposa institucionalment la mitigació i l'adaptació. Amb la mitigació, cal aconseguir que els efectes del canvi climàtic siguin menys greus, evitant o reduint l'emissió de gasos d'efecte hivernacle a l'atmosfera, però lamentablement no és així. Segons el Grup de monitoratge públic d'emissions de CO₂ a Catalunya, no s'estan complint les previsions per limitar l'escalfament global que estableixen l'Acord de París i l'IPCC perquè les emissions han tornat a créixer. La reducció d'emissions que a Catalunya havia de ser de prop del -5% anual des del 2020, ara ha de ser de més del -6,2 % anual des del 2023. No només a Catalunya es produeix aquest desajustament. Segons les últimes dades publicades per l'Organització Meteorològica Mundial del 17 de maig de 2023 és probable que les temperatures mundials assoleixin nivells sense precedents en els pròxims cinc anys, impulsades pels gasos d'efecte hivernacle, amb efectes greus. Malgrat les polítiques de mitigació, el canvi climàtic s'accelera i per aquest motiu la proposta –que té el suport, entre altres, del *Congrés Meteorològic Mundial*– va ser impulsar la denominada adaptació, juntament amb la mitigació per minimitzar els danys.

Mitigació i adaptació constitueixen dues estratègies complementàries davant del canvi climàtic, això vol dir que, per exemple, si les temperatures d'estiu aquí continuen sent tropicals malgrat els esforços per mitigar aquesta temperatura, és perquè els gasos d'efecte hivernacle s'incrementen més ràpidament que la descarbonització buscada, és a dir, falla la mitigació, i per aquest motiu es potencia l'adaptació impulsant ombres, arbres, etc., però és insuficient i per això a Catalunya, el 17 de gener del 2023, el Govern va aprovar la nova “Estratègia Catalana d'Adaptació al Canvi Climàtic per l'horitzó 2030” i, per altra banda,

l'Estat també aposta per ella amb “El Pla Nacional d'Adaptació al Canvi Climàtic 2021-2030”. Les institucions adopten, a més, el “desenvolupament sostenible”, un oxímoron que defensa que és possible el creixement dissociant-lo dels efectes del canvi climàtic, això no és així, els resultats salten a la vista. En altres paraules, davant de la impotència dels estats per aconseguir la mitigació del canvi climàtic es busca l'opció complementària que és l'adaptació (quin remei!), però la suma dels dos és insuficient, ja que pel creixement es continuen superant els límits de l'IPCC (com un peix que es mossega la cua).

Els plans climàtics de les institucions, així com els conceptes de mitigació i adaptació, tenen un efecte balsàmic i serveixen essencialment per continuar amb el model capitalista de creixement del PIB que beneficia els més rics portant lentament el planeta cap al col·lapse amb guerres, migracions, fam i extinció d'espècies. De seguir així, al final del segle, la temperatura mitjana global pot pujar quatre graus sobre l'època preindustrial i això no ho aguanta ningú. Davant d'aquest dramàtic descontrol climàtic, ja en temps de descompte, hi ha una frívola i impotent reacció política, però tot i això tenim possibilitats de mitigar el canvi climàtic, encara que, per això, sigui fonamental deixar de creure en el cruel mite del sistema capitalista (realment un mite amb peus de fang) i anar decreixent de manera sostenible per disminuir l'explotació del planeta. Sembla una utopia irrealitzable, però arribats a aquest punt estaria bé recordar un dels eslògans del maig 1968: “Siguem realistes, demanem l'impossible”.

Ramon Caralt Elias

Novembre 2023

“El sistema col·lapsarà indefectiblement, però si el mite que el sosté col·lapsés abans, cosa poc probable però no impossible, encara hi podria haver motius per evitar el pitjor”

Gil-Manuel Hernández Martí

Gaudeix de l'aigua amb nosaltres TOT L'ANY!

TARIFES PLANES SK KAYAK

- ☛ Us descobrim els millors indrets en caiac
- ☛ A partir de 40€ al mes

LLANÇÀ - SANT PERE PESCADOR

- ☛ Sortides als Parcs Naturals del Cap de Creus i als Aiguamolls de l'Empordà
- ☛ Botiga de Llançà OBERTA sempre!

www.kayakcostabrava.com reserves@skkayak.com ☎ 972 12 11 12 - 627 43 33 32

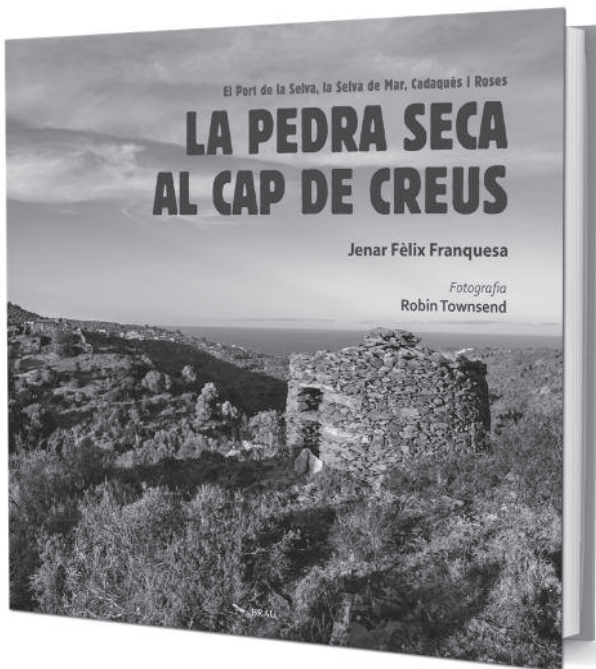
BRAU EDICIONS

www.brauedicions.com

Un llibre per conèixer i comprendre els elements de l'arquitectura popular de la pedra seca

Una selecció de 350 barraques, les més rellevants del Port de la Selva, la Selva de Mar, Cadaqués i Roses.

Jenar Fèlix Franquesa

LA PEDRA SECA AL CAP DE CREUS

EL PIRINEU OBLIDAT

Memòries de la llum

Fotografies
Kim Castells

Text
Albert Villaró

Un llibre fotogràfic sobre el Pirineu que deixa testimoni, a través de més d'un centenar d'imatges, de masies, cases pairals i espais que ja no existeixen i que són el recull gràfic d'una realitat que es perdrà irremissiblement si no la documentem.